

Ibetmindste kan man ikke være sikker paa, om ikke Sagen vilde tage en saadan Bending, og man kan ikke vide, hvorvidt Virkningen vilde gaae, naar engang Ungstelse begyndte at udtales sig. I al Fald er det Unde, som man derved vilde udsætte Samfundet for, altfor stort ved Siden af det Gode, som man kunde vente sig af den omhandlede Lovforandring.

I Aaret 1840, da Forholdene vare gunstige for en saadan Lovforandring end nu, blev og et derom stillet Forslag i Distrikternes Stænderforsamling, efterat en Comiteebetænkning var afgiven, forkastet med 45 Stemmer mod 13. (Stændertidenden S. 2642), og siden blev dette Andragende der iøvrigt allerede var fremkommet i samme Stænderforsamling for 1838, men da ikke blev videre fremmet, end at et Udvalg blev nedsat og fik afgivet Betænkning) ikke fornyet i Koeskilde. I Viborg kom et lignende ingensinde frem; det vilde sikkert og have havt langt mindre Stemning for sig der end i Koeskilde. Det maa iøvrigt erkendes, at Lovgivningen ingenlunde kan gjøre sig til Dypgave stedse at bevare de Fordele, som den nu almindelige Rente af de i Eiendomme anbragte Capitaler fører med sig; Forholdene kunne vistnok i en maaskee ikke sjern Fremtid stille sig saaledes, at denne Rente ei længere kan vedligeholdes. Men eet er ved en Lovgivningshandling at forstyrre den nu værende Tingenes Orden, et andet at finde sig i den Forandring, som Begivenhedernes Magt fører med sig. Disse vilde maaskee og ved deres øvrige Følger erstatte de Fordele, som den nærværende Tingenes Orden frembyder. Det er nemlig ikke at formode, at Forholdenes Udvikling vil føre til en højere og for Eiendomsbesiddere mere bebyrdende Rente som nogenlunde stadigt Forhold. Snarere kan man vente, at Renten vil sætte sig paa en lavere Tod, hvilket, skjøndt det og vil være til Skade for mange, dog i det Hele synes at maatte være til overveiende Gode, men for en saadan Tingenes Gang lægge de gjældende Rentelove ingen Hindring i Veien. Ligefom mange andre Landes Erfaring viser, at den virkelig gangbare Rente kan sætte sig lavere end den tilladte, saaledes have vi allerede et meget afgjørende Beviis her-

paa i Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, hvor Patent af 25de Januar 1815 tilsteder at tage 5 pCt. Rente af Prioritetslaan, men hvor det i mange Aar ikke har været vanskeligt i gode Panter at erholde Renter endog under 4 pCt. I denne Lov har man og en Analogie for at gjøre Forskjel mellem Prioritetslaan og andre Laan, thi den tilsteder 6 pCt. Renter af disse sidste. I Norge blev ved Lov af 8de September 1842 fri Rentefod indført med Hensyn til Gjældsbreve, der ikke vare forbundne med Pant i faste Eiendomme, dog kun naar Betalingstiden ei var sat sjernere end 6 Maaneder fra Udstedelsesdagen. Denne Lov blev imidlertid igjen sat ud af Kraft ved Lov af 15de September 1851, hvorved det dog blev tilladt at betinge sig 6 pCt. Rente af de Gjældsbreve, for hvilke Rentefoden i 1842 var bleven frigivet. Men naar man læser de Forhandlinger, hvorved denne Lovforandring blev foranlediget, erfarer man, at denne ikke støttede sig paa Grunde, som man enten efter en almindelig Betragtning af Sagen eller med Hensyn til vore Forhold kan tillægge nogen Vægt. Der var indkommet en Deel private Andragender fra Districter, hvort man leed under en stor Pengemangel og under de ublue Renter, som Pengebesidderne for en stor Deel i det Smaa betingede sig af dem, der trængte til Laan, og man antog, at dette Tryk ikke vilde være gaaet saa vidt, dersom ikke de lovbestemte Grændser for Rentens Størrelse vare blevne omstødte. Man erkendte fra alle Sider, at Statsmagten ikke ved de Midler, som den har til sin Raadighed, er istand til at forhindre en lovbestemt Rentefods Overskridelse, og at der navnlig i den Frihed, som Pl. 6te December 1799 giver til ved Diskontering ikke blot af Buxler, men og af Buxerobligationer at betinge sig hvilken som helst Rente, Hayes en bænnet. Det til aldeles lovligt at tage en saa høj Rente, som Debitor er at formaae til at indbringe, en Frihed, hvoraf det synes, at der i Norge, endog i Landdistricterne, gjordes udstrakt Brug, men som man ikke dristede sig til at foreslaae ophævet. Man meente imidlertid, at dog Noget kunde udrettes ved den foreslaaede Forandring i Loven af 8de September 1842, og man lagde derved i Særdeleshed Vægt paa den